

DIABETESTUTKIMUSSÄÄTIÖ
STIFTELSEN FÖR DIABETESFORSKNING

DIABETESTUTKIMUSSÄÄTIÖN

VUOSIKERTOMUS 2010

DIABETESTUTKIMUSSÄÄTIÖN VUOSIKERTOMUS 2010

Toimitus: Tarja Sampo ja KarpaloGroup

Ulkoasu: KarpaloGroup

Paino: PunaMusta, Joensuu 2011

SISÄLTÖ

- 4 Toiminta-ajatus
- 6 Mikael Knip, puheenjohtaja
- 8 Heikki Hyöty, professori
- 10 Heikki Koistinen, LT
- 12 Diabetestutkimussäätiön toimintakertomus ja tilinpäätös 2010
- 12 Apurahat
- 16 Diabetestutkimussäätiön apurahojen jakoperiaatteet
- 18 Viestintä
- 18 Hallinto
- 19 Säätiön sijoitustoiminta
- 22 Diabetestutkimussäätiön hallintoelimet
- 26 Tuloslaskelma ja tase
- 28 Tilintarkastuskertomus
- 30 Hyvä hallintotapa
- 32 Lahjoittajat 2010
- 32 Rahastot
- 34 Susanna Niinimäki, lahjoittaja
- 36 Jarmo Riihelä, asiamies
- 38 Auta sinäkin

IHMISARVON KUNNIOITTAMINEN

EETTISYYS

AVOIMUUS

TIETEELLISYYS

RIIPPUMATTOMUUS

YHTEISTYÖKYKYISYYS

KEHITYSHALUKKUUS

Kuva: Gorilla

DIABETESTUTKIMUSSÄÄTIÖN TOIMINTA-AJATUS

Diabetestutkimussäätiön tarkoituksena on edistää kansainvälisesti korkeatasoista suomalaista diabetestutkimusta, jonka tavoitteena on diabeteksen ehkäisy, diabeteksen hoidon tehostaminen ja diabeetikoiden hyvinvointi.

Diabetestutkimussäätiön arvot

- ihmisarvon kunnioittaminen
- eettisyys
- avoimuus
- tieteellisyys
- riippumattomuus
- yhteistyökykyisyys
- kehityshalukkuus

Diabetestutkimussäätiön toimintastrategia

Tarkoituksensa toteuttamiseksi Diabetestutkimussäätiö harjoittaa monipuolista varainhankintaa sekä tuottavaa ja turvaa sijoitustoimintaa. Varallisuutensa sallimissa puitteissa säätiö jakaa vuosittain apurahoja suomalaisille diabetestutkimushankkeille.

Toiminta-ajatuksensa toteuttamiseksi säätiö tiedottaa diabetestutkimuksen tuloksista ja omasta toiminnastaan. Säätiö voi osallistua Diabetesliiton tiedotustoimintaan, joka parantaa kansalaisten tietämystä diabeteksen riskitekijöistä ja ehkäisyn keinoista, diabeteksen hoidosta ja diabeetikona elämisestä.

Säätiö arvostaa kansanterveyden edistämistyötä, jolla on kiin-nekohtia diabeteksen ehkäisyyn ja hoitoon, kuten lihavuuden ehkäisy, sydänterveyden parantaminen, liikunnan edistäminen.

Säätiön toimintatavat ovat hallinnollisesti joustavia. Säätiö toimii yhteistyössä Diabetesliiton kanssa.

Diabetestutkimussäätiön laatupolitiikka

Tuemme diabetekseen liittyvää korkeatasoista tieteellistä tutkimustyötä ja tutkimustulosten tunnetuksi tekemistä. Toimintaa kehitetään jatkuvasti ottaen huomioon ympäristön muutokset.

Olemme kaikissa ratkaisuisamme riippumattomia ja puolueettomia

Toimintamme perustuu apurahojen jaon suhteen parhaaseen diabetesasiantuntemukseen ja varainhoidon suhteen parhaaseen sijoitusasiantuntemukseen.

TOIMINTAMME ON JULKISTA, AVOINTA JA KAIKKIEN ARVIOITAVISSA.

Mikael Knip, puheenjohtaja

EUROOPPALAISEN DIABETESTUTKIMUKSEN TIEKARTTA

Diabeteksen ehkäisy ja parantaminen ovat edelleen toteutumatta jääneitä haaveita. Korkeatasoinen tutkimus on ainoa keino näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Euroopan diabetes-tutkijoiden yhdistyksen EASD:n (European Association for the Study of Diabetes) aloitteesta on laadittu DIAMAP-tiekartta maanosamme diabetestutkimukselle vuosiksi 2010-2019.

Tiekartan laatimiseen osallistui yli 50 tutkijaa, ja alkutyö toteutettiin seitsemässä työryhmässä. Suomella oli edustus kolmessa näistä, mitä on pidettävä tunnustuksena maamme korkeatasoiselle diabetestutkimukselle. Ryhmätyöskentely perustui tieteen uusimpien edistysaskeleiden tunnistamiseen ja merkittävimpien tietoaukkojen määrittelemiseen. Tämän jälkeen kiteytettiin tiekartan tavoitteet. Samalla pohdittiin mahdollisia uhkaavia tiesulkuja ja niiden ohittamiskeinoja.

Esimerkiksi genetiikkaan ja epidemiologiaan keskittynyt työryhmä asetti ensimmäiseksi tavoitteeksi kehittää uusia strategioita sekä tyyppin 1 että 2 diabeteksen ehkäisyyn. Lisäksi työryhmän mielestä panostamalla tyyppin 2 diabeteksen syiden ja ennustamisen tutkimiseen löydetään nykyistä yksilöllisempiä keinoja ehkäisyyn. On myös tarpeen luoda uusia lähestymistapoja tyyppin 2 diabeteksen lisäsairauksien ehkäisyyn ja kehittää yksilöllisiä hoitomenetelmiä paneutumalla lisäsairauksien syiden ja ennustamisen tutkimiseen.

Kliinisen diabetestutkimuksen työryhmän lukuisiin tavoitteisiin kuului muiden muassa, että hoitotulosten saavuttaminen ei saa riippua diabeetikon sosiaaliekonomisesta asemasta. Tärkeä tavoite oli myös sairaalassa tai laitoksessa hoidettavien diabeetikoiden hoitotulosten parantaminen. Työryhmä esitti tavoiteltavaksi diabeteksen remissiovaiheen entistä yleisempää

saavuttamista ja lihavuuden kanssa kamppailevien diabeetikoiden elämänlaadun parantamista. Ryhmän tavoitteisiin kuului myös diabetesta sairastavien normaali ikääntyminen ja elämänlaadun säilyminen.

Diabetesta sairastavien lasten hoitotulosten kokonaisvaltainen parantaminen asetettiin työryhmässä yhdeksi päämääräksi, samoin raskauteen liittyvien äkillisten ja pitkäaikaisten diabetekskomplikaatioiden estäminen. Saarekesolujen toiminnan merkitys vaatii selvittämistä kliinisten hoitotulosten ja hoidon toteutumisen näkökulmasta.

Tutkimuksen päämäärä on myös diabeetikoiden tiedollisten toimintojen heikkenemisen ja psyykkisten häiriöiden estäminen sekä liian matalan verensokerin vaaran ehkäiseminen. Uusia strategioita tarvitaan vielä ennusteen ja elämänlaadun parantamiseksi niillä henkilöillä, joilla on poikkeava sokeriainenvaihdunta, mutta ei vielä diabetesta.

Tiekartta on varsin kunnianhimoinen, ja kaikkien tavoitteiden saavuttaminen kymmenessä vuodessa on haasteellista. Ajatuksena on, että EU ottaisi huomioon tiekartan tavoitteet, kun komission tutkimusyksikkö julistaa uudet työohjelmat haettaviksi. Lisäksi tiekartan vastuutahot toivovat, että kansalliset rahoitusorganisaatiot huomioisivat tiekartan tavoitteet, kun ne päättävät hankkeiden rahoituksesta. Tiekartan tavoitteiden saavuttaminen edellyttää tutkimusrahoituksen merkittävää lisäämistä, nykyistä laajempaa tutkimusyhteistyötä ja isojen tutkimushankkeiden tehokasta koordinaatiota. Suomessa Diabetestutkimussäätiö pyrkii käytettävissä olevien resurssien puitteissa edistämään DIAMAPin tavoitteiden saavuttamista.

Mikael Knip, Diabetestutkimussäätiön hallituksen puheenjohtaja, Lastentautiopin professori, Lasten ja nuorten klinikka, Helsingin yliopisto, Ylilääkäri, HYKS naisten ja lastentautien tulosityksikkö

”Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää tutkimusrahoituksen merkittävää lisäämistä.”

”Haluan kiittää Diabetestutkimussäätiötä erittäin arvokkaasta tuesta.”

Heikki Hyöty, professori

APURAHA TUKEE DIABETEKSEN ROKOTETUTKIMUKSIA

Professori Heikki Hyöty Tampereen yliopistosta sai Diabetestutkimussäätiön vuoden 2010 suurimman kaksivuotisen apurahan 100 000 euroa. Hyöty ryhmineen tutkii enteroviruksen ja luonnollisen immuunijärjestelmän vuorovaikutusta tyypin 1 diabeteksen synnyssä. Tutkimushanke tukee enterovirusrokotteen kehittämistä, joka on ollut käynnissä tässä ryhmässä jo kolmen vuoden ajan. Apurahaan sisältyy FM Sami Oikarisen henkilökohtainen 20 000 euron apuraha.

Paljon työtä vielä edessä

Tutkimus on osa kokonaisuutta, jossa lopullisena tavoitteena on selvittää enteroviruksen merkitys tyypin 1 diabeteksen syntyn. Tutkimuskohteena ovat mekanismit, joilla enterovirukset menevät haimaan ja tuhoavat insuliinia tuottavat beetasolut.

Olemme työskennelleet jo 25 vuotta tämän saman asian ympärillä. Diabetestutkimussäätiön apuraha kohdistuu tutkimuksen siihen osioon, jossa yritetään selvittää, miten ihmisen elimistö torjuu enteroviruksia.

Elimistön puolustusvasteessa enteroviruksia vastaan on yksilöllisiä eroja, jotka vaikuttavat niin, että jotkut meistä ovat keskimääräistä alttiimpia diabetekselle. Olemme tehneet jo pari vuotta työtä rokotteen kehittämiseksi. Edessä on kuitenkin vuosien kova urakka, jotta ymmärtäisimme näiden mekanismin vuorovaikutuksen.

Kiitokset Diabetestutkimussäätiölle

Tutkimustyö on kallista, sillä se vaatii koulutettuja tutkijoita ja bioanalyttikoja sekä laboratorioreagensseja ja -laitteita.

Diabetestutkimussäätiön apuraha mahdollistaa tutkimustemme jatkumisen. Haluan tässä yhteydessä kiittää lämpimästi Diabetestutkimussäätiötä, joka tekee merkittävää ja erittäin ansiokasta työtä tutkimustoiminnan hyväksi.

Samalta säätiöltä sain elämäni ensimmäisen apurahan lähes 30 vuotta sitten, mikä vaikutti ratkaisevasti tiedemiesurani alkamiseen ja käynnisti virusten ja diabeteksen yhteyttä selvittävät tutkimukset Suomessa. Pitkän aikajänteen tutkimustraditio antaa mahdollisuudet rakentaa uutta vanhan päälle loogisesti etenemällä.

Apurahat takaavat kansainvälisen tutkimustason

Diabetestutkimussäätiön apurahoilla on myös vahva symbolinen arvo, tunne siitä, että joku pitää tehtyä työtä arvokkaana. Ilman tällaista tukea ja tunnustusta Suomessa ei kyettäisi tekemään kansainvälisesti kilpailukykyisiä tutkimuksia.

Tänä päivänä tiedemiehellä on jatkuva huoli tutkimusolosuhteiden rakentamisesta ja ylläpitämisestä. Ei yksi ihminen saa ilman muita paljon aikaiseksi. Kyseessä on suuri kansainvälinen palapeli, johon kukin tutkimusryhmä sijoittaa palasia, kaikki ovat verkostoituneet keskenään, ja kun jokin asia sitten ratkeaa, on vaikea sanoa, kuka teki lopullisen läpimurron. Suomalaisten kansallisen vahvuutena ovat hyvät kliiniset tutkimukset, kuten DIPP- ja DiMe-tutkimukset.

Heikki Koistinen, LT

DIABETESTUTKIMUSSÄÄTIÖN APURAHA MAHDOLLISTI AINUTLAATUISEN TUTKIMUKSEN

LT, dosentti Heikki Koistinen sai Diabetestutkimussäätiön 25 000 euron apurahan vuonna 2010. HYKSissä työskentelevän Koistisen tutkimuskohteena ovat raskausdiabeteksen molekyyli-tason mekanismit. Tutkimuksessa saadaan uutta tietoa insuliiniresistenssin ja tyypin 2 diabeteksen syntyyn vaikuttavista molekyyli-tason tapahtumista.

Kuka tukee?

Diabetestutkimussäätiön apuraha oli meille korvaamaton pöytäkirja, koska ilman sitä emme olisi pystyneet edes aloittamaan tutkimusta.

Rahoituksen metsästäminen on tutkijalle jokapäiväistä työtä, johon uppoaa paljon aikaa. Neljä kertaa vuodessa on hakemuskeskittymä, jolloin apuraha-anomuksia on täytettävä lähes päätoimisesti.

Ennen kliiniset tutkijat saivat tukea erityisvaltio-osuus (EVO)-rahoituksesta, mutta sen budjettia on leikattu vuosi vuodelta, ja niukkuudella on monta jakajaa. Nykyään kliinisen tutkimuksen tekeminen olisikin mahdotonta ilman tutkimusta tukevia säätiöitä.

Mitä tutkimukselle kuuluu?

Tutkimus on käynnistynyt erinomaisesti, ja koehenkilöiden rekrytointi on hyvässä vauhdissa. Lopullinen otos käsittää 60 raskausdiabetesta sairastavaa naista, 40 normaalia raskaana olevaa naista ja 20 tervettä ei-raskaana olevaa naista.

Maksamme apurahalla koehenkilöiden peruslaboratoriotutkimukset, tutkimukseen kuuluvat röntgentutkimukset sekä tutkimushoitajan palkan. Jatkossa selvitämme erilaisten geenien ja valkuaisaineiden ilmenemistä rasva- ja lihaskudoksessa, sekä myös erilaisten aineenvaihdunnan tuotteiden pitoisuuksia.

Tutkimme koehenkilöt ennen ja jälkeen synnytyksen, ja näin meillä on ainutlaatuinen mahdollisuus tarkastella raskauden vaikutusta aineenvaihduntaan ja insuliiniresistenssiin niin normaalissa raskaudessa kuin raskausdiabeteksessäkin. Koska insuliiniherkkyys muuttuu nopeasti synnytyksen jälkeen, meillä on mahdollisuus analysoida tarkasti insuliiniresistenssin taustalla olevia kudostason muutoksia. Tämä avaa aivan uudenlaisia näkökulmia tyypin 2 diabeteksen taustalla oleviin mekanismeihin.

Toinen aspekti on yhteistyö raskausdiabeteksen genetiikkaa selvittävien tutkimusten kanssa. Todennäköisesti saamme sellaista tietoa, jota kukaan ei ole edes osannut odottaa.

Milloin tuloksia?

Optimistisesti ajatellen ensimmäinen julkaisu tutkimuksesta valmistuu kahden vuoden päästä, sitä seuraa paljon tutkijoiden työtä ja useita julkaisuja.

Säätiöt ja muut tukijat ovat työmme kannalta välttämättömiä yhteistyökumppaneita.

Kuva: Annika Rauhala

”Nykyään kliinisen tutkimuksen tekeminen olisi mahdotonta ilman tutkimusta tukevia säätiöitä.”

DIABETESTUTKIMUSSÄÄTIÖN TOIMINTAKERTOMUS 1.1.-31.12.2010

Diabetestutkimussäätiön tarkoituksena on tukea diabetekseen liittyvää tieteellistä tutkimustyötä ja tutkimustulosten tunnetuksi tekemistä.

Säätiö toteuttaa tarkoitustaan jakamalla apurahoja tieteelliseen tutkimustyöhön ja julkaisuutoimintaan. Pyrkimyksenä on diabeteksen ja sen aiheuttamien lisäsairauksien ja sosiaalisten haittojen ennaltaehkäiseminen ja vähentäminen sekä diabeteksen hoidon kehittäminen.

Kulunut vuosi oli Diabetestutkimussäätiön 34. toimintavuosi. Perustamisestaan lukien säätiö on jakanut apurahoja yhteensä 3 895 400 euroa.

Apurahat 2010

Diabetestutkimussäätiö jakoi toimintavuonna apurahoina 324 800 euroa. Apurahan sai 17 tutkijaa, kun hakemuksia oli kaikkiaan 86 kpl (75 kpl 2009). Ensisijaisesti kaksivuotista apurahaa haki 12, isoa 25 000 euron apurahaa 39 ja pientä apurahaa 35 tutkijaa.

Kaksivuotinen apuraha – 50 000 euroa/vuosi

Professori **Heikki Hyöty** Tampereen yliopistosta sai apurahan tutkimukseensa *”Enteroviruksen ja luonnollisen immuunijärjestelmän vuorovaikutus tyypin 1 diabeteksen synnyssä”*.

Viimeaikaiset tutkimukset viittaavat siihen, että luonnollisella immuunijärjestelmällä on tärkeä merkitys tyypin 1 diabeteksen synnyssä. Hiljattain löydettiin uusi diabeteksen riskigeeni IFIH1 (MDA-5), jonka avulla luonnollinen immuunijärjestelmä tun-

nistaa enteroviruksen rakenteita. Tässä tutkimuksessa pyritään löytämään vastaus siihen, miten diabetekseen liittyvä IFIH1-geenotyyppi vaikuttaa enterovirusvasteeseen ja beetasoluvaurion syntyyn. IFIH1-geenin vaikutusta tutkitaan etenevän DIPP-tutkimuksen aineistossa, jossa lapsia on seurattu syntymästä lähtien ja jossa enterovirusten aiheuttamat infektiot on todettu aikaisemmissa tämän ryhmän tekemissä tutkimuksissa. IFIH1-geenin ja enteroviruksen vuorovaikutuksen ymmärtäminen on tärkeää enterovirusten ja tyypin 1 diabeteksen välisen syy-seuraussuhteen varmistamisessa ja tarjoaa erinomaisen mahdollisuuden diabetekselta ehkäisevien hoitojen kehittämiselle. Tutkimus tukee diabetekselta suojaavan enterovirusrokotteen kehittämistä, joka on ollut käynnissä tässä tutkimusryhmässä viimeisen kolmen vuoden ajan. Apurahaan sisältyy FM **Sami Oikarisen** henkilökohtainen 20 000 euron apuraha.

25 000 euron apurahat

Professori **Mika Ala-Korpela** Oulun yliopistosta sai apurahan tutkimukseensa *”Genetiikan ja metabonomiikan yhdistämisen tyypin 2 diabetekseen johtavien molekylaaristen prosessien karakterisoinnissa: Metabolinen syndrooma miehillä”*.

Prediabeteksen patofysiologian tutkiminen on tärkeää tyypin 2 diabeteksen syntymekanismien ymmärtämiselle. Tässä työssä on tarkoitus soveltaa uutta NMR-tekniikkaan perustuvaa metabonomiikkaa, jonka avulla on mahdollista mitata pienestä määrästä seerumia useita metaboliitteja, jotka heijastavat prediabeteksen ensimmäisiä metaboliahäiriöitä. Tällaisia ovat mm. lipidipartikkelien koon ja rakenteen muutokset sekä aminohappojen, glukoosin metaboliatuotteiden (esim. laktaatti) ja eripituisten rasvahappojen muutokset. Tutkimuksessa mi-

tataan useita lipidimolekyylejä ja niiden saturaatioastetta (esim. omega-3-rasvahapot, sfingomyeliini, vapaa ja esteröitynyt kolesteroli jne.). Näytteet saadaan ns. METSIM-tutkimuksesta (Metabolic Syndrome In Men), jossa tullaan tutkimaan yhteensä yli 10 000 miestä (tällä hetkellä tutkittu 9 600). Tutkittavat on valittu satunnaisotannalla kuopiolaisista ja lähikunnissa asuvista 40-70 -vuotiaista miehistä. Mitattuja lipidimolekyylien muutosta prediabeteksessä tullaan vertaamaan insuliiniherkkyyteen ja insuliinin eritykseen, mitkä ovat tyypin 2 diabeteksen perushäiriöt.

FT **Veronica Fagerholm** Turun PET-keskuksesta ja Turun yliopistosta sai apurahan tutkimukseensa *”Haiman beetasolujen kuvantamiseen soveltuvien PET-merkkiaineiden kehittäminen”*.

Tyypin 1 diabeteksen puhkeamista edeltää haiman insuliinia tuottavien beetasolujen tuhoutuminen. Myös tyypin 2 diabeteksessä beetasolujen määrä voi vähentyä. Tämän tutkimuksen tavoitteena on kehittää beetasoluspesifinen merkkiaine, jolla voidaan määrittää haiman beetasolujen määrä kajoamattomasti PET (positroniemissiotomografia) -kameran avulla. Positronia säteilevä merkkiaine injisoidaan potilaan verisuoneen, ja merkkiaineen vaiheita kehossa seurataan PET-kameralla. Merkkiaineen kertyminen haiman beetasoluihin kuvastaa beetasolujen määrää. Tätä menetelmää voitaisiin hyödyntää diabeteksen diagnostiikassa ja diabeteslääkityksen tehon seurannassa.

Professori **Jorma Ilonen** Itä-Suomen yliopistosta sai apurahan tutkimukseensa *”Resistenssi regulatoristen T-solujen välittämälle supressiolle tyypin 1 diabeteksessä”*.

Säätelijä T-solut ovat tärkeitä autoimmuunivasteen estäjinä ja näiden solujen toiminnan on havaittu olevan puutteellista

useissa sairauksissa, kuten myös tyypin 1 diabeteksessä. Aiemmat kokeet viittaavat siihen, että diabeteksessä kyse ei kuitenkaan ole varsinaisesti säätelijä T-solujen häiriöstä, vaan näiden vaikutuksen kohteena olevien solujen resistenssistä säätelyvaikeudesta kohtaan. Tässä tutkimuksessa on tarkoituksena selvittää tarkemmin resistenssin luonnetta ja merkitystä tyypin 1 diabeteksen synnyssä. Tähän tarjoavat mahdollisuuden ainutlaatuiset lymfosyyttisarjat, joita on kerätty DIPP-tutkimuksen yhteydessä. Perinnöllisen alttiuden omaavista lapsista on 3 kk:iästä lähtien säännöllisesti pakastettu solunäytteitä. Tutkimusryhmän käytössä on runsaasti solusarjoja sekä diabetekseen sairastuneista lapsista että lapsista, jotka eivät ole kehittäneet mitään diabetekseen liittyviä autoimmuuni-ilmiöitä. Jos resistenssin todetaan syntyvän varhaisessa vaiheessa, voi sen tarkempi tutkiminen auttaa uusien diabeteksen ehkäisykeinojen kehittämistä.

LT **Heikki Koistinen** Helsingin yliopistollisesta sairaalasta sai apurahan tutkimukseensa *”Raskausdiabeteksen mokekyyllitason mekanismit (MAMA)”*.

Synnytyksen jälkeen raskauden aiheuttama insuliiniresistenssi väistyy hyvin nopeasti, ja siksi raskausdiabetes (GDM) on erinomainen malli insuliiniresistenssin molekyyllitason tutkimiseen. Tässä hankkeessa tutkitaan 60 raskaana olevaa GDM-potilasta (20 naista, joilla on 1 patologinen ja 40 naista, joilla on ≥ 2 patologista sokeriarvoa sokerirasituskokeessa), 40 sokerinsiedoltaan normaalia raskaana olevaa naista sekä 20 tervettä ei-raskaana olevaa naista. GDM:n ja tyypin 2 diabeteksen patogeenisistä pyritään saamaan uutta tietoa analysoimalla rasva- ja lihaskudoksen transkriptomia, proteomia sekä rasva- ja lihaskudoksen sekä seerumin lipidomia. Raskaana olevilta

naisilta otetaan rasvabiopsia neulalla aspiroiden 34-36 raskausviikolla sekä kahtena synnytyksen jälkeisenä päivänä. Lihaksen ja maksan rasvapitoisuus määritetään magneettitutkimuksella näinä ajankohtina. Globaalissa geeniekspressioanalyysissä analysoidaan transkriptomi geenisirutekniikalla, lipidomi määritetään nestekaasukromatografia/massaspektrometrilla, ja proteomi nestekromatografia/massaspektrometrilla. Tutkimuksessa saadaan uutta tietoa insuliiniresistenssin ja tyypin 2 diabeteksen syntyyn vaikuttavista molekyyylitason tapahtumista.

Dosentti **Markku Lehto** Folkhälsanin tutkimuskeskuksesta sai apurahan tutkimukseensa *”Bakteeri-infektioiden rooli diabeettisen munuaistaudin synnyssä”*.

Jopa kolmasosa tyypin 1 diabeetikoista kehittää diabeettisen munuaissairauden eli nefropatian. Diabeettisen munuaissairauden riskitekijöitä ovat mm. pitkä sairauden kesto ja huono sokeritasapaino. Alustavat tutkimukset viittaavat siihen, että bakteereilla saattaa olla suurempi merkitys diabeettisen munuaistaudin etiologiassa kuin aikaisemmin on ajateltu. Lipopolysakkaridit (LPS) ovat Gram-negatiivisten bakteerien ulkokalvon rakennekomponentteja, jotka lisäävät tulehdusreaktioita ja aktivoivat immuunijärjestelmän soluja elimistössä. Tutkijaryhmä on osoittanut, että LPS-aktiivisuudet ovat kohonneet niillä potilailla, jotka kehittivät diabeettisen munuaistaudin seurannan aikana. Alustavat tutkimukset osoittivat, että korkeaenerginen ja runsasrasvainen ruokavalio edesauttaa LPS-molekyylien siirtymistä suolistosta verenkiertoon. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää laaja-alaisesti bakteeri-infektioiden roolia diabeettisen munuaistaudin synnyssä. Tutkimushanke on osa kansallista FinnDiane-tutkimusta, jolla on hallussaan biologisia näytteitä ja kliinisiä tietoja noin viideltä tuhannelta suomalaiselta tyypin 1 diabeetikolta.

Professori **Timo Otonkoski** Helsingin yliopiston Biomedicumista sai apurahan tutkimukseensa *”Ihmisen eksokriinisten haimasolujen uudelleenohjelmointi saarekesoluiksi”*.

Tyypin 1 diabeteksessa (lähes) kaikki haiman beetasolut ovat tuhoutuneet ja pienikin oman insuliinituotannon lisäys on hyvin merkittävä etu potilaalle. Viimeaikaiset perustutkimukset ovat osoittaneet, että uusia beetasoluja voi syntyä muista solutyypeistä. Tämän hankkeen tavoitteena on testata, voidaanko ihmisen haimasolut muuttaa toimiviksi beetasoluiksi. Haimasolut infektoidaan pian saareke-eristyksen jälkeen adenovirusvektoreilla, jotka siirtävät uudelleenohjelmointiselle tärkeät geenit soluihin. Tutkimuksella on suuri merkitys ihmisen beetasolumassan säätelymekanismien ymmärtämiselle, ja sitä kautta mahdollisten uusien hoitomenetelmien kehittämiselle. Apurahasummasta myönnettiin FT **Martin Kalisille** 12 000 euron henkilökohtainen apuraha.

Muut apurahat

Alam Catharina, FM, Turun yliopisto: *”Mikrobiston vaikutus immuunisäätelyyn ja ykköstyypin diabeteksen kehitykseen”* – 6 400 euroa, 4 kk henkilökohtainen apuraha

Susanna Hamari, FM, Oulun yliopisto: *”T-soluvälitteisen immuunijärjestelmän tasapaino tyypin 1 diabeteksessä”* – 8 000 euroa, 5 kk henkilökohtainen apuraha

Katja Helenius, FM, Helsingin yliopisto: *”Cdk7-kinaasi ja epigenetiikka diabeettisen hepatosteatoosin muodostumisessa”* – 9 600 euroa, 5 kk henkilökohtainen apuraha

Jarno Honkanen, FM, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos: *”Th17-immuniteetti tyypin 1 diabeteksessä”* – 6 400 euroa, 4 kk henkilökohtainen apuraha

Hanna Huopio, LT, Kuopion yliopistollinen sairaala ja Itä-Suomen yliopisto: *”Imeväisiän diabeteksen geneettinen tutkimus”* – 7 600 euroa, 4 kk henkilökohtainen apuraha

Hilkka Ijäs, LL, Oulun yliopistollinen sairaala: *”Raskausdiabetes – hoito ja merkitys naisen myöhemmälle terveydelle”* – 4 800 euroa, 1 kk henkilökohtainen apuraha

Sanna-Mari Järvenpää, FM, Oulun yliopisto: *”PGC-1 α maksametabolian ja glukoositasapainon säätelijänä”* – 9 600 euroa, 6 kk henkilökohtainen apuraha

Sanna Kaye, LL, Helsingin yliopisto: *”Lihavuuden aiheuttamat varhaiset aineenvaihduntamuutokset terveillä nuorilla identtisillä kaksosilla”* – 6 400 euroa, 4 kk henkilökohtainen apuraha

Marjaana Mäkinen, FM, Turun yliopistollinen sairaala ja Turun yliopisto: *”Seerumin D-vitamiini ja tyypin 1 diabeteksen riski lapsilla”* – 6 400 euroa, 4 kk henkilökohtainen apuraha

Teemu Smura, FM, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos: *”Haimatiehtysojien osuus enterovirusvälitteisen diabeteksen synnyssä”* – 9 600 euroa, 6 kk henkilökohtainen apuraha

Diabetestutkimussäätiön apurahojen jakoperiaatteet

1. Säätiön tarkoituksena on tukea diabetekseen liittyvää tieteellistä tutkimustyötä ja tutkimustulosten tunnetuksi tekemistä.
2. Säätiö toteuttaa tarkoitustaan jakamalla apurahoja tieteelliseen tutkimustyöhön, pyrkimyksenä diabeteksen ja sen aiheuttamien lisäsairauksien ja sosiaalisten haittojen ennaltaehkäiseminen ja vähentäminen sekä diabeteksen hoidon kehittäminen.
3. Säätiö tukee korkeatasoista diabetestutkimusta alkaen perustutkimuksesta. Säätiö tukee myös muuta diabetekseen liittyvää tieteellistä tutkimusta. Ensisijainen arviointiperuste on tutkimushankkeen tieteellinen taso. Tasavahvojen hakemusten välisessä rajanvedossa voidaan lisäksi ottaa huomioon tyyppin 1 ja 2 diabeteksen tutkimuksen tasapuolinen tukeminen, käytännön hoidon tukeminen, alueellinen tai laitokohtainen jakautuminen sekä haetun summan suuruus.
4. Arviointi perustuu tieteellisen valiokunnan viiden jäsenen toisistaan riippumattomaan pisteytykseen. Valiokunnan jäsenet ovat jäävejä arvioimaan hankkeita, joissa ovat itse osallisina. Tieteellinen valiokunta voi tarvittaessa käyttää myös muita asiantuntijoita.
5. Lahjoittajien tahtoa kunnioitetaan säätiön yleisen apurahojen jakopolitiikan puitteissa.
6. Säätiön hallitus päättää apurahoista tieteellisen valiokunnan esityksen perusteella.
7. Apurahojen hakuaika päättyy vuosittain tammikuun 31. päivää.
8. Ennen kuin apuraha maksetaan saajalle, saaja sitoutuu viimeistään saamisvuoden jälkeen kahden vuoden kuluessa toimittamaan selvityksen apurahan käytöstä ja sen turvin saaduista tutkimustuloksista Diabetestutkimussäätiön sihteerille. Samalla apurahan saaja lupaa mainita tieteellisissä julkaisuissa, että Diabetestutkimussäätiö on tukenut tutkimusta, ja lähettää säätiölle eripainokset julkaisuun johtaneista tutkimuksista.
9. Säätiön työvaliokunnan suostumuksella apurahan käyttötarkoitusta voidaan muuttaa.

Viestintä

Diabetestutkimussäätiön apurahat jaettiin huhtikuussa Diabetesliiton liittokokouksen yhteydessä Tampereella. Apurahatiedote meni kohtalaisen hyvin läpi uutisvälineiden verkkosivuilla. Lehdistötiedote julkaistiin myös Diabetesliiton internetsivuilla Ajankohtaista-palstalla ja säätiön sivustolla.

Säätiön omat verkkosivut avattiin kesäkuussa osoitteessa www.diabetestutkimus.fi.

Kesäkuun Diabetes-lehdessä esiteltiin perinteiseen tapaan apurahan saaneet tutkimushankkeet tieteellisen sihteerin, dosentti Leena Moilasan laatimana koosteena, ja ison apurahan saaneen Heikki Hyödyn haastattelu julkaistiin lokakuun numeron Diabetestutkimus-palstalla. Palstalla haastateltiin vuoden aikana myös säätiöltä aiemmin apurahan saaneita tutkijoita. Tutkimusjutun yhteydessä julkaistiin säännöllisesti säätiön palstanpää: Diabetes on voitettavissa - tue diabetestutkimusta!

Säätiön vuosikertomus jaettiin Diabetes-lehden kesäkuun numeron välissä koko lukijakunnalle. Vuosikertomus käsitti varsinaisen toimintakertomuksen, puheenjohtajan katsauksen otsikolla Tutkijanura Suomessa, akatemiaprofessori Markku Laakson artikkelin Tyypin 2 diabeteksen läpimurtoja sekä säätiön hallituksen jäsenen Ammi Isokallion kirjoituksen Tue diabetestutkimusta tänään. Kertomus sisälsi säätiön hallituksen maaliskuussa hyväksymän Hyvän hallintotavan. Kertomus on tutustuttavissa myös säätiön verkkosivuilla.

Syksyllä julkaistiin uusittu painos Testamentti kertoo tahdosta -oppaasta, joka on yhteisjulkaisu Diabetesliiton kanssa. Työvaliokunta hyväksyi syksyllä tehostetun viestinnän suunnitelman vuodelle 2011.

Säätiön viestinnän toteuttamisesta vastasivat Diabetesliiton viestintäpäällikkö Tarja Sampo ja liiton verkkotoimittaja Pirita Salomaa.

Hallinto

Säätiön hallitus piti vuosikokouksensa 13.4.2010. Työvaliokunta kokoontui toimintavuonna kolme kertaa ja varainsijoitusvaliokunta kuusi kertaa. Tieteellinen valiokunta kokoontui kerran. Diabetesliiton viestintäpäällikkö on osallistunut säätiön hallituksen ja työvaliokunnan kokouksiin. Säätiön puheenjohtajana toimi professori Mikael Knip ja varapuheenjohtajina toimivat johtaja Jouko Oksanen ja laamanni Pekka Merilampi. Säätiön asiamiehenä on ollut yhteyspäällikkö Jarmo Riihelä, joka on toiminut myös säätiön hallituksen ja työvaliokunnan sihteerinä. Dosentti Leena Moilanen toimi tieteellisen valiokunnan sihteerinä.

Säätiön taloushallinto hoidettiin Diabetesliitossa. Diabetestutkimussäätiö oli toimintavuonna säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunnan jäsen.

Säätiön sijoitustoiminta

Säätiön varojen sijoittamisesta huolehtii hallituksen nimeämä asiantuntijoista koostuva varainsijoitusvaliokunta, joka on vahvistanut sijoitustoiminnassa noudatettavat periaatteet. Näiden periaatteiden mukaan:

1. Sijoitustoiminnassa pyritään turvaamaan säätiön toiminnan hoitamiseksi tarvittavat varat ja tuotot sekä lyhyellä että pitkällä tähtäimellä.
2. Varat pyritään sijoittamaan vastuullisesti, tuottavasti ja turvaavasti.
3. Varat sijoitetaan pitkäjänteisesti. Sijoitustoiminnassa pyritään myös lyhyellä aikavälillä korkeaan markkinatuottoon.
4. Sijoitustoiminnassa riskejä pyritään hallitsemaan mm. hajuttamalla sijoituksia instrumenteittain, kohteittain, toimialoittain, valuutoittain ja alueittain. Riskienhallinnassa voidaan käyttää johdannaisinstrumentteja. Myös sijoitusten likvidiys ja säilyvyys pyritään turvaamaan.
5. Sijoitustoiminnassa otetaan huomioon eettiset periaatteet tavassa toimia (ml. sisäpiirisäännökset) ja sijoituskohteita valittaessa.
6. Testamenttilahjoittajia kunnioitetaan. Lahjoituksena saatuja asuinhuoneistoja pyritään pitämään pitkäaikaisena osana sijoitussalkkua.
7. Sijoitustoiminnassa pyritään käyttämään korkeaa ja monipuolista asiantuntemusta.

Sijoitusten tuottotavoite muodostuu omaisuuden arvonsäilyvyydestä (inflaatiosta), jako-osuudesta ja puskurista. Edelleen tuottotavoitteeksi oli määritelty 2,5 % + 3,5 % +1 % = 7 % p.a. Säätiön sijoitusten tuotto oli 16,3 %. Sijoitustoiminnassa on otet-

tu huomioon linjaukset jaettavan apurahasumman jatkuvuudesta, minkä johdosta apurahasumma 2010 jäi 0,1 % pitkän ajanjakson tavoitetasosta, joka oli 3 % omaisuuden käyvästä arvosta. Tämä johtui sijoitusmarkkinoiden odotettua suotuisammasta kehityksestä. Säätiön työvaliokunta päätti korottaa vuoden 2011 apurahasumman 375 000 euroon.

Sijoitusten tavoiteallokaatio oli vuoden alussa: osakkeet 35-55 %, korkoinstrumentit 25-55 %, yhdistelmärahastot, indeksi- ja vvk-lainat 5-15 %, asuinhuoneistot 5-15 %. Osakekurssien vahvan nousun myötä osakeallokaatio nousi vuoden aikana ja korkosijoitusten osuus vastaavasti laski.

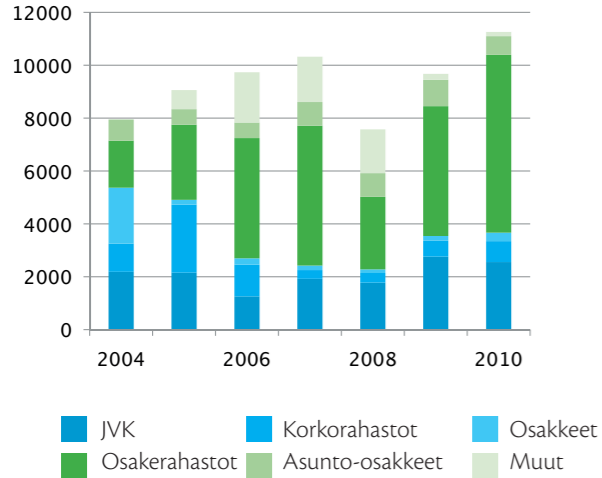
Sijoitusvuosi oli jo toinen erittäin hyvä vuoden 2008 finanssikriisin jälkeen. Säätiön omaisuuden arvo oli vuoden lopussa 11 259 (9 674) tuhatta euroa markkina-arvoon laskettuna. Omaisuudesta oli vuoden lopussa korkosijoituksia 31 (37) %, osake- ja rahastosijoituksia 63 (53) % ja asunto-osakkeita 6 (10) %. Osakekurssien vahva nousu, kehittyvien markkinoiden merkittävä paino sijoitussalkussa ja yrityslainojen hyvät tuotot myötävaikuttivat hyvään sijoitustulokseen.

Sijoitusten nettotuotto tuloslaskelmassa oli 942 (692) te. Kun omaisuuden käypien arvojen ja kirjanpitoarvojen erotus eli omaisuuden arvostuserot nousivat vuoden aikana 754 te, oli sijoitusten kokonaistulos 1 697 (2 102) te eli 16 (25) % käyville arvoille laskettuna.

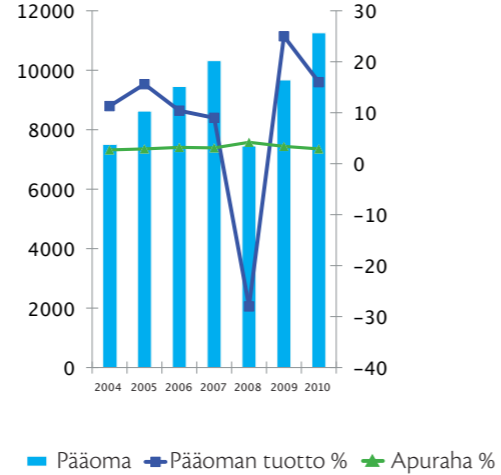
Vuoden aikana säätiö vastaanotti lahjoituksina 39 (533) te. Suurimmat rahastot ovat Osmo Töyrylän, Saara Hurmeen, Riitta Alpiston, Hilja Sirenin ja Arvo Aution muistorahastot. Erittely rahastoista käy ilmi säätiön taseesta.

Säätiön sijoitus ja sijoitustuottojen kehitys käy ilmi oheisista taulukoista:

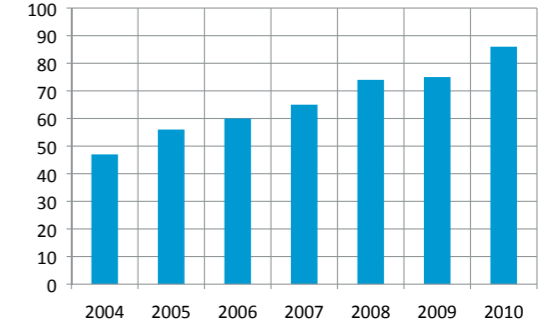
Pääoma käyvin arvoin 2004-2010
(tuhansina euroina)

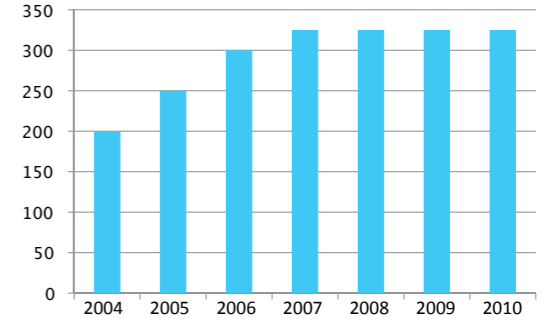
Pääoma käyvin arvoin (tuhansina euroina), pääoman tuotto prosentti ja apurahojen osuus pääomasta prosentteina

Apurahahakemusten määrä
2004-2010

Diabetestutkimussäätiön
jakamat apurahat 2004-2010
(tuhansina euroina)

Sijoitusten tuotto prosentit omaisuuslajeittain

- JVK
- Korkorahastot
- Osakkeet
- Osakerahastot
- Asunto-osakkeet
- Muut

Säätiön sijoitustoiminnan tulos on riippuvainen erityisesti pääomamarkkinoiden kehityksestä. Sijoitusnäkymät vuodelle 2011 ovat haasteelliset reaalitalouden kansainvälisistä epätasapainoista johtuen. Säätiön taloudellinen tila mahdollistaa tutkimuksen rahoituksen kasvattamisen.

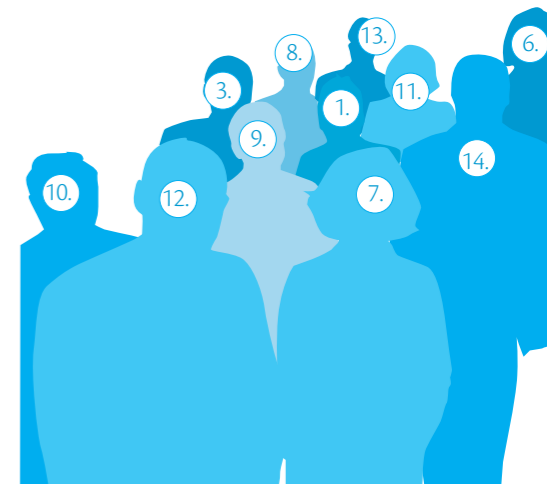
Kuva: Annika Rauhala

DIABETESTUTKIMUSSÄÄTIÖN HALLINTOELIMET

Hallitus 1.1.–31.12.2010

1. Professori Mikael Knip, s. 1950, Helsingin yliopisto, puheenjohtaja vuodesta 2007, jäsen vuodesta 2000 ja erovuorossa 2011
2. Laamanni Pekka Merilampi, s. 1948, asianajotoimisto Merilampi Oy, varapuheenjohtaja, jäsen vuodesta 1986 ja erovuorossa 2011
3. Johtaja Jouko Oksanen, s. 1951, Varma, varapuheenjohtaja, jäsen vuodesta 1990 ja erovuorossa 2012
4. Professori Per-Henrik Groop, s. 1956, Folkhälsan, jäsen vuodesta 2003 ja erovuorossa 2011
5. Toimitusjohtaja Jorma Huttunen, s. 1952, Suomen Diabetesliitto ry, jäsen vuodesta 2000 ja erovuorossa 2012
6. FK Ammi Isokallio, s. 1947, jäsen vuodesta 1995 ja erovuorossa 2012
7. Ekonomi Soile Kivinen, s. 1961, jäsen vuodesta 2010 ja erovuorossa 2014
8. Maanviljelysneuvos Esko Lindstedt, s. 1943, jäsen vuodesta 1986 ja erovuorossa 2014
9. Pormestari Helena Rissanen, s. 1949, Pirkkalan kunta, jäsen vuodesta 2003 ja erovuorossa 2011

10. Professori Olli Simell, s. 1945, Turun yliopisto, jäsen vuodesta 2007 ja erovuorossa 2011
11. Toimittaja Kirsti Talsi-Sirkka, s. 1952, Eastpress Oy, jäsen vuodesta 2007 ja erovuorossa 2011
12. Kansanedustaja Erkki Virtanen, s. 1952, eduskunta, jäsen vuodesta 2005 ja erovuorossa 2013
13. Valtioapäiväneuvos Matti Väistö, s. 1949, jäsen vuodesta 2000 ja erovuorossa 2012
14. Yhteyspäällikkö Jarmo Riihelä, s. 1952, Suomen Diabetesliitto ry, asiamies, sihteeri, jäsen vuodesta 2000 ja erovuorossa 2012

Työvaliokunta 1.1.–31.12.2010

Mikael Knip, puheenjohtaja
Per-Henrik Groop
Ammi Isokallio
Pekka Merilampi
Jouko Oksanen
Olli Simell
Jarmo Riihelä, sihteeri

Tieteellinen valiokunta 1.1.–13.4.2010

Professori Johan Eriksson, puheenjohtaja
Professori Jorma Viikari
Dosentti Riitta Veijola
Dosentti Jorma Lahtela
Professori Outi Vaarala
Dosentti Leena Moilanen, sihteeri

Tieteellinen valiokunta 13.4.–31.12.2010

Dosentti Jorma Lahtela, puheenjohtaja
Professori Markku Laakso
Professori Outi Vaarala
Professori Jorma Viikari
Professori Suvi Virtanen
Dosentti Leena Moilanen, sihteeri

Varainsijoitusvaliokunta 1.1.–31.12.2010

Johtaja Jouko Oksanen, puheenjohtaja
Varatoimitusjohtaja Eero Eriksson
Sijoitustoiminnan johtaja Veli-Pekka Heikkinen
Sijoitusjohtaja Hanna Hiidenpalo
FM Jorma Leinonen
Sijoitusjohtaja Mikko Koivusalo
Toimitusjohtaja Heikki Nakari
Jarmo Riihelä, sihteeri

Tilintarkastajat

Tero Lindell, KHT
Kalle Kotka, KHT
varalla
Mirja Juusela, KHT
Matti Pettersson, KHT

Kuva: Vastavalo

TULOSLASKELMA

VARAINAINEN TOIMINTA

SIIJOITUKSET

TUOTOT

Pankkitilien korot	623,73
Korkotuotot	240 440,97
Osingot	2 749,59
Rahastosijoitusten tuotot	99 838,62
Vuokratuotot	41 198,67
Myyntivoitot	591 839,59
	<u>976 691,17</u>

KULUT

Vastikekulut	-8 985,02
Huoneistokulut	-4 263,33
Omaisuudenhoitomaksut	-12 441,79
Myyntitappiot	-6 900,00
Arvonlennukset	-1 712,72
	<u>-34 302,86</u>

KATE

942 388,31

VAROJEN KÄYTTÖ

Apurahat	-324 800,00
----------	-------------

SÄÄTIÖN HALLINTO

Hallintokulut	-16 000,00
Tilintarkastuskulut	-2 344,23
Pankkikulut	-1 416,64
Tiedotus	-35 670,85
Matka- ja kokouskulut	-11 621,86
Muut kulut	-2 529,22
	<u>-69 582,80</u>

VARAINAINEN TOIMINNAN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ

548 005,51

VARAINHANKINTA

LAHJOITUKSET

Lahjoitukset	36 189,31
Lahjoitukset nimikkorahastoihin	3 227,31
Siirto nimikkorahastoihin	-3 227,31
	<u>36 189,31</u>

TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ

584 194,82

1.1.–31.12.2009

1 864,08
309 779,25
4 684,39
69 871,93
36 623,70
<u>288 522,75</u>
<u>711 346,10</u>

-7 960,37
-982,00
-9 941,76

-18 884,13

692 461,97

-324 600,00

-16 000,00
-3 358,05
-661,77
-24 495,48
-8 913,03
-2 619,60
<u>-56 047,93</u>

311 814,04

25 308,00
508 179,31
<u>-508 179,31</u>
<u>25 308,00</u>

337 122,04

TASE 31.12.2010

VASTAAVAA

PYSYVÄT VASTAAVAT

SIIJOITUSOMAISUUS

Osakkeet	31 340,86	31 340,86
Asunto-osakkeet	301 131,79	421 651,55
Osakerahastot	4 998 050,75	3 844 826,02
Korkorahastot	538 976,73	403 656,29
Joukkovelkakirjalainat	2 232 719,96	2 436 649,96
	<u>8 102 220,09</u>	<u>7 138 124,68</u>

VAIHTUVAT VASTAAVAT

SAAMISET

Siirtosaamiset	77 131,37	371 229,76
----------------	-----------	------------

RAHAT JA PANKKISAAMISET

Pankkisaamiset	158 829,70	220 531,82
	<u>8 338 181,16</u>	<u>7 729 886,26</u>

VASTATTAVAA

OMA PÄÄOMA

Peruspääoma	654 227,04	654 227,04
	<u>654 227,04</u>	<u>654 227,04</u>

MUUT RAHASTOT

Nimikko- ja muistorahastot	2 949 262,00	2 441 082,69
Lisäys	3 227,31	508 179,31
	<u>2 952 489,31</u>	<u>2 949 262,00</u>

Edellisten tilikausien ylijäämä

Tilikauden yli-/alijäämä	4 071 963,70	3 734 841,66
	584 194,82	337 122,04
	<u>4 656 158,52</u>	<u>4 071 963,70</u>

VIERAS PÄÄOMA

LYHYTAIKAINEN

Siirtovelat	75 306,29	54 433,52
	<u>8 338 181,16</u>	<u>7 729 886,26</u>

TILINTARKASTUSKERTOMUS

DIABETESTUTKIMUSSÄÄTIÖ STIFTELSEN FÖR DIABETESFORSKNING:IN HALLITUKSELLE

Olemme tilintarkastaneet Diabetestutkimussäätiön Stiftelsen för Diabetesforskning:in kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudella 1.1.–31.12.2010. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen vastuu

Hallitus vastaa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että ne antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallituksen on huolehdittava siitä, että yhdistyksen kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito on luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Velvollisuutenamme on antaa suorittamamme tilintarkastuksen perusteella lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta sekä säätiölain edellyttämistä seikoista. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudatamme ammattieettisiä periaatteita. Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että suunnittelemme ja suoritamme tilintarkastuksen hankkiaksemme kohtuullisen varmuuden siitä, ettei tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa ole olennaista virheellisyyttä tai että hallituksen jäsenet eivät ole syyllistyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus säätiötä kohtaan, tai rikkoneet säätiölakia tai yhdistyksen sääntöjä.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sisältyvistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olen-

naisen virheellisyyden riskien arvioiminen. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen valvonnan, joka on säätiössä merkityksellistä oikeat ja riittävät tiedot antavan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon säätiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleisen esittämistavan arvioiminen. Käsitteemme mukaan olemme harkinneet lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Lausunto

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös, joka osoittaa 584.194,82 euron ylijäämää ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot yhdistyksen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Muut lakiin perustuvat lausunnot

Säätiön varat on asianmukaisesti sijoitettu ja säätiön toimielimille maksettuja palkkoita on pidettävä kohtuullisina. Säätiön tilinpäätös ja toimintakertomus antavat oikeat ja riittävät tiedot säätiön toiminnasta.

Tampereella, maaliskuun 30. päivänä 2011

Tero Lindell, KHT

Kalle Kotka, KHT

HYVÄ HALLINTOTAPA Diabetestutkimussäätiö, Tampereella 22.3.2010

1. Johdanto

Yhteiskunta on jo vuosikymmenien ajan osoittanut arvostusta tieteen tukemiselle myöntämällä yleishyödyllisille säätiöille verovapauksia. Perusta on johdettavissa siitä, että niiden toiminta palvelee ja hyödyttää yhteiskuntaa monin tavoin.

Säätiölaki antaa siviilioikeudellisen säännösperustan Diabetestutkimussäätiölle. Tämä laki ja niihin pohjautuvat, viranomaisen vahvistamat säätiön säännöt ja Diabetestutkimussäätiön laatujärjestelmä, sijoitustoiminnanperiaatteet ja apurahojen jakoperiaatteet luovat perustan ja ohjeet säätiön toiminnalle.

Diabetestutkimussäätiö on yleishyödyllinen yhteisö. Diabetestutkimussäätiön säännöt ja toiminta täyttävät kaikki seuraavat edellytykset:

1. Se toimii yksinomaan ja välittömästi yleiseksi hyväksi aineellisessa, henkisessä, siveellisessä tai yhteiskunnallisessa mielessä.
2. Sen toiminta ei kohdistu vain rajoitettuihin henkilöpiireihin.
3. Se ei tuota toiminnallaan siihen osallisille taloudellista etua osinkona, voitto-osuutena taikka kohtuullista suurempaa palkkana tai muuna hyvityksenä.

Diabetestutkimussäätiön tarkoituksena on tukea diabetekseen liittyvää tieteellistä tutkimustyötä ja tutkimustulosten tunnetuksi tekemistä.

Diabetestutkimussäätiö toteuttaa tarkoitustaan jakamalla apurahoja tieteelliseen tutkimustyöhön ja julkaisuutoimintaan, pyrkimyksenä diabeteksen ja sen aiheuttamien lisäsairauksien

ja sosiaalisten haittojen ennaltaehkäiseminen ja vähentäminen sekä diabeteksen hoidon kehittäminen.

Säätiö on oikeutettu vastaanottamaan lahjoituksia, testamentteja ja avustuksia sekä muullakin laillisella tavalla kartuttamaan omaisuuttaan. Tässä toiminnassa vaikuttavat sääntömääräysten lisäksi monenlaiset lahjoittajamääräykset, jotka ulottuvat joskus apurahatarkoituksen ohella myös omaisuuden hallintaan. Määräykset eivät ole tahdonvaltaisia, vaan niitä noudatetaan ja kunnioitetaan.

2. Apurahat

Diabetestutkimussäätiö jakaa apurahoja sääntöjensä mukaisesti säännöllisesti ja jatkuvasti. Jaettavien apurahojen määrä on 3-5 % omaisuuden käyvästä arvosta. Säätiön hallituksen on kuitenkin huolehdittava siitä, että tarkoituksen toteuttaminen on mahdollista myös tulevaisuudessa.

Säätiön hallituksen jäsenillä ja tieteellisen valiokunnan jäsenillä on selkeät apurahojen jakoperiaatteet apurahojen myöntämiseksi. Jääviyskysymyksiin kiinnitetään erityistä huomiota.

Säätiö edellyttää apurahansaajalta, että hän ei anna apurahastaan edelleen apurahoja tutkimusryhmänsä jäsenille. Sen sijaan apurahansaaja voi maksaa apurahasta palkkaa tutkimusryhmänsä jäsenille.

Verottajalle annetaan asianmukaiset ilmoitukset. Diabetestutkimussäätiö ilmoittaa lain mukaisesti apurahansaajien tiedot Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle.

Apurahojen hakemisesta, hakemusten käsittelystä ja päätösten ilmoittamisesta tiedotetaan riittävällä tavalla. Tällöin kiinnitetään erityisesti huomiota siihen, että

1. tieto hakumahdollisuudesta tavoittaa potentiaaliset hakijat;
2. hakemuslomakkeet ja niiden täyttämiseksi annetut ohjeet ovat selkeät ja hyvin saatavilla;
3. hakijat saavat tiedon käsittelytavasta ja aikataulusta;
4. myönnettyistä apurahoista tiedotetaan ilman aiheetonta viivytystä ja samalla annetaan selkeät ohjeet apurahan saajille siitä, miten apurahan nostamiseksi tulee toimia ja miten työn edistymisestä on raportoitava.

3. Tiedottaminen

Diabetestutkimussäätiön hallitus on toiminnassaan avoin ja tiedottaa toiminnastaan. Yhteydenpito julkiseen sanaan ja viranomaisiin on avointa.

Säätiön hallitus laatii vuosittain toiminnastaan vuosikertomuksen lakisääteisen tilinpäätöksen lisäksi.

4. Hallinto

Diabetestutkimussäätiön hallinnossa on toiminnan ja varainhoidon edellyttämä asiantuntemus.

Säätiön hallinnossa olevilla on toiminnan laajuuden edellyttämät sisäiset apurahatoimintaa (apurahojen jakoperiaatteet) ja varainhoitoa koskevat ohjeet (sijoitustoiminnan periaatteet).

Asiantuntijat ja muut luottamustehtävissä toimivat hoitavat tehtävänsä tasapuolisesti.

Hallituksen ja muiden sääntömääräisten toimikuntien koko-

uksista pidetään pöytäkirjaa. Pöytäkirjat liitteineen säilytetään pysyvästi.

Myönnettyjä apurahoja koskevat ja vastaavat asiakirjat säilytetään arkistoituna vähintään kymmenen vuotta.

Tietosuojaan kiinnitetään erityistä huomiota, ja poistettavat asiakirjat tuhotaan asianmukaisesti.

Hallituksen jäsenet ja muut toiminnan vastuuhenkilöt eivät osallistu käsittelyyn ja päätöksentekoon asiassa, jossa heidän objektiivisesti arvioiden voidaan katsoa olevan esteellisiä. Nämä henkilöt ilmoittavat riittävän kattavasti jäsenilleen omat mahdolliset päätöksenteossa esiin tulevat eturistiriitatilanteet.

Hallintokustannukset ovat kohtuullisia ja suhteutettuja säätiön tarkoituksen toteuttamiseen käytettyihin varoihin.

Säätiö ei myönnä apurahoja tai niihin verrattavia etuja hallituksensa jäsenille, toimielintensä jäsenille tai muille luottamushenkilöilleen.

Tilien ja hallinnon tarkastuksesta vastaavat sääntöjen mukaan KHT-tilintarkastajat. Kirjanpito hoidetaan ja tilinpäätösasiakirjat laaditaan kirjanpitosäännösten mukaisesti.

Hallitus vastaa siitä, että säätiöiden valvontaa koskevien säännösten edellyttämät ilmoitukset tehdään valvovalle viranomaiselle määräajassa.

Mikäli säätiön tarkoitusta ei muuttuneiden olosuhteiden vuoksi tai muusta syystä voida enää kokonaan tai joltakin osin toteuttaa, säätiön hallituksen tulee ryhtyä asianmukaisiin toimenpiteisiin. Tällaisia voivat olla sääntöjen muuttaminen tai säätiön lakkauttaminen.

Kuva: Rodeo

LAHJOITTAJAT

LAHJOITUKSET NIMIKKORAHASTOIHIN 2010

Muistorahasto

Alpisto Riitta
Pitkänen Mari

Merkkipäivärahasto

Isokallio Ammi
Knip Mikael

Muut lahjoitukset

Blomfelt Hanna-Maja
Excenta Oy
Heikkilä Hannu ja Irmeli
Heinonen Sirpa
Holmgren Helmi Stiftelse
Kankainen Ritva ja Matti
Kasi Sakari
Melama Pekka
Niinimäki Susanna
Novo Nordisk
Ojanen Jari
Palo Vesa
Saarinen Timo
Seppänen Karita
Sikanen Lauri ja Tolvanen Tiina
Siukkola Hilikka
Turun Fysiopiste Oy
Varma Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö

RAHASTOT

Muistorahastot

Alpisto Riitta
Autio Arvo
Heikkinen Irja
Honkanen Armas
Hurme Saara
Järvinen Elma
Koskelainen Raili
Koskiala Kaarlo
Larjavuo Raili
Larjola Hilikka
Lötjönen Ida
Nyström Hans
Pitkänen Mari
Pykälistö Olavi
Ruosteenoja Matti
Siren Hilja
Sjölund Sylvia
Starck Maija-Liisa
Töyrylä Osmo
Yli-Kahri Reino

Merkkipäivärahastot

Groop Per-Henrik
Isokallio Ammi
Kangas Tero
Knip Mikael
Lindstedt Esko
Merilampi Pekka
Olin Tenho
Ollila Erkki
Paitula Hannu
Rissanen Helena
Stenius-Kaukonen Marjatta
Virtanen Erkki

Nimikkorahastot

Kivinen Soile ja Lauri
Kukkola Elli
Mausteaitta Oy
Vaittinen Teuvo

Muut rahastot

Lilly Säätiö
Novo Nordisk

Susanna Niinimäki, lahjoittaja

OSOITIN SYNTTÄRILAHJANI DIABETESTUTKIMUKSIIN

Susanna Niinimäki on kuusankoskelainen terveydenhoitaja-sairaanhoitaja ja tyypin 1 diabetesta sairastavan pojan äiti. Susanna ohjasi synttärilahjansa Diabetestutkimussäätiölle, jotta diabeteksen hoitokeinoja voitaisiin kehittää myös tulevaisuudessa.

Keskimmäinen kolmesta lapsestamme sairastui kaksi vuotta sitten 11-vuotiaana tyypin 1 diabetekseen. Poikaa väsytti ja jännotti joululomalla, tammikuussa hän oli aivan poikki koulusta tultuaan. Sairaalan tutkimuksissa ilmeni, että hänen haimansa insuliini tuotanto oli loppunut jo kokonaan.

Olen hoitaja ammatiltani, mutta silti maa järkkyy jalkojen alla, kun diabetes ilmestyi oman perheen elämään. Suvussamme ei ole aiemmin ollut yhtään tyypin 1 diabetestapausta. Eikä liikunnallista poikaa rasittanut grammakaan ylipaino.

Kuka tahansa voi sairastua

Johtopäätös oli tyyli, tyypin 1 diabetes voi puhjeta kenelle tahansa iästä tai elämäntavoista riippumatta. Luin ahmimalla tietoa diabeteksestä, jotta saimme pojan hoidon kiireesti liikkeelle. Perheemme ruokavaliota ei tarvinnut muuttaa, koska se jo ennestään oli kunnossa.

Toive synttäräkutsussa

Tulin joulukuussa nelikymppiseksi ja vietin nuoruuteni jäähyväisiä. Pidin kunnan bileet, mutta kieltäydyin lahjusten vastaanottamisesta. Kerroin kutsussa, että tätä toivetta tottelematto-

mat voisivat pistää rahansa tutkimuksiin, joiden avulla voitaisiin joskus löytää parannuskeino diabetekseen jo sairastuneille. Liitin mukaan kopion Diabetestutkimussäätiön esitesivusta.

Yleensä tämäntyylisiä lahjatoiveita esittävät 50 tai 60 vuotta täyttävät, mutta nyt oli toimittava. Diabetestutkimussäätiöstä soitettiin ja lähetettiin kotiin onnitteluadressi, jossa oli lahjoittajien nimet ja lahjoituksen kokonaissumma.

Unelmoin, että tutkijat vielä löytäisivät sellaisen ratkaisun, joka parantaisi Joonaksen diabeteksen, vaikka hänen lääkäriinsä mukaan sellainen innovaatio on vielä hyvin pienissä saappaissa. Yhtä lailla tärkeää on tietysti kehittää tieteellinen menetelmä diabeteksen ennaltaehkäisyyn.

Kunpa diabeteksen vakavuus tajuttaisiin

Reipas poika oppi nopeasti hoitamaan itseään. Hoitomenetelmät ovat onneksi kehittyneet valtavasti 1990-luvun alusta, jolloin opiskelin hoitajaksi.

Diabeteksen pumppuhoito on iso edistysaskel. Hoidon toivuutta on kuitenkin tarkkailtava huolellisesti koko ajan. Kunpa murrosikä lähstyvä poika muistaisi sen, ettei tapahtuisi mitään ikävää. Kyllä hallinnassakin oleva diabetes rajoittaa elämää.

Toivon, että ihmiset havahtuisivat reagoimaan diabeteksen yleisyyteen ja vakavuuteen. Ilman auttavia käsiä yhteiskunnan varat eivät riitä tasokkaiisiin tutkimuksiin.

“Ilman auttavia käsiä yhteiskunnan varat eivät riitä.”

”Yksityishenkilön on helpointa ohjata lahjoitus Diabetestutkimussäätiön tileille osoitteessa www.diabetestutkimus.fi”

Jarmo Riihelä

LAHJOITTAJAT OVAT MAHDOLLISTANEET KORKEATASOISEN DIABETESTUTKIMUKSEN

Jarmo Riihelä on Diabetesliiton yhteyspäällikkö ja Diabetestutkimussäätiön asiamies, joka hoitaa lahjoituksiin liittyviä käytännön asioita.

Saksalainen patologi löysi haiman saarekkeet vuonna 1860. Frederick Bantingin johtama tutkijaryhmä onnistui eristämään insuliinin ja kehittämään siitä lääkkeen diabeteksen hoitamiseen. Tästä saavutuksesta myönnettiin Nobelin palkinto vuonna 1923. Näiden aikojen jälkeen diabeteksen hoitaminen on kehittynyt huimin harppauksin.

Suomalainen tutkimus maailman huipulla

Diabetestutkimussäätiön roolina on tukea Suomessa tehtävää korkeatasoista diabetestutkimusta, jota arvostetaan kaikkialla maailmassa. Tutkimusten tulokset näkyvät mm. siten, että on siirrytty askel lähemmäksi tilannetta, jolloin löydämme keinoja ehkäistä tyypin 1 diabetes ja suomalainen DPS-tutkimus on kehittänyt mallin tyypin 2 diabeteksen ehkäisyyn, varhaiseen diagnostiikkaan ja hoidon aloittamiseen. Diabetestutkimus on edesauttanut sitä, että diabeteksen liitännäissairaudet ovat maassamme vähentyneet, mutta edelleen ne ovat diabeteksen valitettavan yleinen seuraus. Kehittyneiden hoitomenetelmien ansiosta diabetes rajoittaa sairastuneiden elämää yhä vähemmän. Diabetestutkimussäätiö on Diabetesliiton ja sen jäsenyhdistysten vuonna 1976 perustama säätiö.

Jo 4 miljoonaa euroa suomalaisiin tutkimuksiin

Diabetestutkimussäätiö on saanut varoja toimintaansa vastaanottamalla yksityisten kansalaisten lahjoituksia, merkkipäi-

vämuistamisia, muistorahastoja ja testamentteja sekä yrityslahjoituksia.

Tähän mennessä Diabetestutkimussäätiö on tukenut suomalaisia diabetestutkimuksia jo lähes 4 miljoonalla eurolla. Esimerkiksi vuonna 2010 diabetestutkijoille jaettiin 324 800 euroa apurahoja. Pitkällä aikavälillä mitattuna säätiö on jakanut rahaa kutakuinkin tasapuolisesti sekä tyypin 1 että tyypin 2 diabeteksen tutkimuksiin.

Merkittävää Diabetestutkimussäätiön toiminnassa on se, että kerätyt lahjoitukset jaetaan lyhentämättöminä tutkimusapurahoiksi. Säätiön kaikki toimitukset tekevät vapaaehtoistyötä ilman palkkiota. Vain kirjanpito- ja sihteeripalvelut ostetaan Diabetesliitolta. Säätiöllä on Poliisihallituksen rahankeräyslupa vedota suureen yleisöön lahjoitusten keräämiseksi.

Jokainen lahjoitettu pisara ja puro kasvattavat sitä vuolasta virtaa, joka mahdollistaa tutkimusten tekemisen. Yksittäisten ihmisten lahjoituksista karttuu korvaamaton apu.

Lahjoittaminen helppoa verkkopankkimaksuna

Yksityishenkilön on helpointa ohjata lahjoitus Diabetestutkimussäätiön tileille säätiön nettisivujen maksupainikkeilla osoitteessa www.diabetestutkimus.fi. Lahjoituksen voi tehdä myös säätiön pankkitileille.

PIENIKIN LAHJOITUS POIKII HYVINVOINTIA DIABEETIKOILLE

Tärkeintä lahjoituksessa ei ole summan suuruus. Valtameretkin koostuvat pienistä pisaroista. Yksityisten henkilöiden ja yritysten rooli lahjoitusten tekijöinä on erittäin merkittävä.

Lahjoitukset

Nordea 200118-26299
Sampo Pankki 800018-00223696
OP-Pohjola 573008-20457360

KIITOS!

Kuva: Vastavalo

Merkkipäivämuistamiset ja lahjoitukset

Yksityishenkilöiden lahjoitukset ja merkkipäivämuistamiset voi ohjata Diabetestutkimussäätiölle. Päiväsankari saa onnitteluaressin, jossa on lahjoittajien nimet ja lahjoituksen kokonaissumma. Lahjoittaja voi määrätä, millaiseen tutkimukseen lahjoitus käytetään.

Muistorahastot

Mahdollisten kukkarahojen sijasta muistamiset voi suunnata rahalahjoituksina säätiölle. Omaisille toimitettavasta listasta selviää muistajien nimet ja yhteissumma.

Testamentit

Testamentilla on mahdollista määrätä omaisuus tai osa siitä Diabetestutkimussäätiölle. Säätiö ei joudu maksamaan perintöveroa testamenteista.

Yrityslahjoitukset

Yritysten lahjoitukset Diabetestutkimussäätiölle ovat verovähennyskelpoisia, kun summa on vähintään 850 euroa tai enintään 50 000 euroa.

Ota yhteyttä, kun suunnittelet lahjoittamista. Saat minulta kaikki tarvitsemasi käytännön ohjeet.

DIABETESTUTKIMUSSÄÄTIÖ / DIABETESKESKUS

Diabetestutkimussäätiön asiamies Jarmo Riihelä
Kirjoniementie 15, 33680 Tampere
p. 03 2860 111, p. 0400 723 660 / Jarmo Riihelä, f. 03 2860 422
jarmo.riihela@diabetes.fi, diabetestutkimus@diabetes.fi

DIABETESTUTKIMUSSÄÄTIÖ
STIFTELSEN FÖR DIABETESFORSKNING

Kirjoniementie 15, 33680 Tampere, p. 03 2860 111, f. 03 2860 422, www.diabetestutkimus.fi